

Betreft:	Bijbelstudie	Dit is een uitgave van de Hersteld Hervormde Mannenbond	
Onderwerp:	Jona 3 : 5 – 10	Auteur:	Ds. J.C. den Toom
Jaargang 1	Nummer 2017-06	Deze uitgave is uitsluitend bestemd voor de aangesloten verenigingen	

Ninevé bekeert zich.

Na het ingrijpen van de Heere in zijn leven is er bij Jona heel wat veranderd. Hij is gewillig gemaakt om in Gods weg te gaan. Daarom ondernam hij de lange reis naar Ninevé om het woord des Heeren tegen haar te prediken. “In plaats van te spreken van heil en zegen kondigde hij het komende gericht aan. “Nog veertig dagen, dan zal Ninevé worden omgekeerd. “ De tijding van oordeel en gericht komt in aller oor en het daalt neer in aller hart. De prediking slaat aan, men valt Jona bij en ze geloven aan God. Daarom bracht die tijding een geweldige omkeer te weeg. Wanneer ons wordt gemeld dat we eenmaal moeten sterven en daarna het oordeel en we dat Woord van God gaan geloven terwijl we voor eigen rekening staan, raakt het ons tot in het diepst van onze ziel.

De inwoners van Ninevé geloofden aan God en ze aanvaardden het woord dat hun doodvonnis in hield. Maar tegelijkertijd zagen ze in die rechtvaardige God die hen het oordeel verkondigde de enige uitkomst. Dat klinkt door in het: “ wie weet. “ Ze onderschrijven het doodvonnis en hebben geen enkele verontschuldiging en toch: “wie weet. “ In dit woord een beginsel in van hoop, hoe klein die hoop ook mag zijn. En bij dit alles kunnen ze niet zoals Israël pleiten op Gods trouwverbond dat Hij met zijn volk gesloten heeft. De inwoners van Ninevé doen daar ook geen enkele beroep op als het over hen gaat wordt nooit de naam HEERE gebruikt maar duiden ze Hem aan met God. Maar toch, ondanks dat zij zijn verbondsgeheimenissen missen zien ze toch dat voordat God zijn straf ten uitvoer brengt Hij eerst nog van zich laat horen. Waarom doet Hij dat toch?

In de verkondiging van het woord wordt er gesproken over het rechtvaardig oordeel dat wij hebben verdiend, maar daarin wordt ons – en dat in tegenstelling tot de inwoners van Ninevé – ook gemeld dat deze God, Die rechtvaardig is maar ook barmhartig en genadig. En hoewel de inwoners van Ninevé die evangelieverkondiging niet horen houden ze nochtans op hope tegen hope aan bij God. Is het niet beschamend? Moet hun gedrag ons niet veroordelen? Wanneer we in ons leven Gods stem niet opmerken blijven we onbekeerd, of ons nu gewezen wordt op het oordeel of op het voordeel van het kruis. Het maakt ten diepste geen enkel verschil of ons de zonden bij de naam en toenaam worden genoemd of de verzoenende kracht van Christus dierbaar bloed wordt aangeprezen. Zolang we in de prediking de stem van God niet horen gebeurt er niets tot heil van onze ziel. De Heere moet er in mee komen. Daarom is wanneer we het Woord des Heeren lezen of vergaderd zijn in Gods huis het gebed om Gods Geest ook zo nodig.

Ninevé wordt uiteindelijk met al haar inwoners gespaard. En dat gebeurt hier langs de weg van het berouw. “En zij riepen een vasten uit en bekleedden zich met zakken, van hun grootste af tot hun kleinste toe. Gisteren nog werd er overdadig geleefd. Toen was Ninevé een stad van zang, muziek en dans. Maar dat is er nu niet meer. Gisteren waren haar inwoners nog gekleed volgens de laatste mode. Nu hebben ze hun dure gewaden afgelegd en ze zijn bekleed met zak en as. Dat zijn weliswaar slechts oosterse vormen. Ze betekenen niets als ze niet overeenkomen met de gestalte van ons hart. En onze Bijbel waarschuwt ons ervoor: “. Scheur uw hart en niet uw klederen zegt de Heere.” Waar het op aankomt, is ons hart. Maar wanneer dat hart verslagen is over het kwaad dat er door ons werd bedreven dan dient die vorm zich wel bij ons aan. U hebt haar gevonden toen er dat grote verdriet in uw leven kwam.

Toen de zonden voor ogen werden gesteld kwamen de burgers van Ninevé op de knieën voor God, en ze zochten Hem op hun nood. En dat was precies de bedoeling van die felle oordeelsprediking van Jona. Uit het vervolg van de geschiedenis blijkt dat het niet naar de wil van Jona was. Maar het was wel naar de wil van zijn God. Het was geen aangename tijding en ze bevatte geen enkele troost. Het bracht een grote verslagenheid teweeg. De boodschap drong door tot alle kringen van de samenleving. In de huizen van de eenvoudigen en de aanzienlijken spreekt men over dat ene wat er zal komen. Groot en klein, rijk en arm zijn er vol van: “Nog veertig dagen dan zal Ninevé worden omgekeerd.” Ook in het paleis wordt de onheilstijding gehoord en ook bij de koning komt verslagenheid. De pijl van het woord heeft ook zijn hart geraakt en hij buigt het hoofd en erkent zijn schuld. Hij

begint niet met te zeggen dat men God zal aanroepen om verlossing uit de nood. Maar zijn koninklijk bevel roept allereerst op tot verootmoediging: “Laat mens noch beest, rund noch schaaap ietwat smaken zal, laat ze niet weiden, noch water drinken. Maar mens en beest zullen met zakken bedekt zijn.” De koning geeft zelf het voorbeeld. Hij daalt af van zijn troon, legt zijn koninklijk kleed af en hij bedekt zich met een zak en zet zich neer in de as. Hij eet niet en hij drinkt niet. En wat de koning doet, doen ook zijn onderdanen. Zelfs het vee is met zakken bekleed. Noch mens noch vee mag iets eten of drinken. Heel die grote wereldstad is een klacht van schuld en verootmoediging. Wat een schrill contrast met de dag ervoor. Geheel Ninevé is omgekeerd, weliswaar heel anders dan Jona zich had voorgesteld. Maar toch omgekeerd, toch veranderd. Het ganse volk ligt in verootmoediging neer voor het aangezicht van God. Het tweede waartoe door de koning van Ninevé wordt opgeroepen is het gebed: “En zij zullen sterkelijk tot God roepen” zo schrijft hij voor in zijn wet. Wat blijft er anders over in de nood dan te bidden. En het is lang geen vanzelfsprekendheid dat die weg ook metterdaad wordt bewandeld. Wat zou er daardoor veel veranderen in ons persoonlijke leven, in ons gezin, als we in onze nood zo tot God uit zouden gaan in plaats van dat we onze gebalde vuisten ten hemel zouden verheffen.

De koning van Ninevé voelt haarscherp aan dat dat roepen tot God wel gepaard moet gaan met bekering. Zo staat het ook afgedrukt in zijn boodschap tot het volk: “Zij zullen zich bekeren een iegelijk van zijn bozen weg, en van het geweld dat in hun handen is.” Wat verwachtte de koning van Ninevé? Wel hij dacht aan een mogelijke afwending. Die mogelijkheid hield hij open. Daarom ging hij uit tot God. En ook zijn volk moet op die God haar hoop gaan stellen. Het staat te lezen in zijn wet die hij uitvaardigt: “Wie weet, God mocht zich wenden en berouw hebben; en Hij mocht zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat wij niet vergingen.” De prediking van Jona was duidelijk genoeg: “Nog veertig dagen, dan zal Ninevé worden omgekeerd.” Jawel zegt de koning. Maar wie weet. Want als die grote God ons tot de ondergang had bestemd, waarom zond Hij dan zijn profeet tot ons. Waarom laat Hij ons dat dan veertig dagen van te voren aanzeggen. Waarom slaat Hij dan niet toe, zonder nadere aankondiging? Hij waarschuwt ons voor de ondergang en wil Hij daarmee niet zeggen dat Hij ons nog een laatste kans geeft?

Wie weet. Dit woord hecht zich vast in zijn ziel en het spoort de koning en de burgers aan om te blijven smeken om Gods genade en ontferming. Ongetwijfeld zijn ze in Ninevé aan het tellen gegaan en met de dag steeg de spanning. Nog dertig dagen, nog vijftien dagen, nog drie dagen dan Omgekeerd, of toch niet. Wie weet. God mocht zich wenden. Nog twee dagen. Nog een dag morgen zal het gebeuren. Die laatste nacht zal er wel weinig zijn geslapen. Maar toen de oordeelsdag was aangebroken versteek de morgen, het werd middag en de avond vergleed het werd nacht en no gebeurde niets. Helemaal niets. Want God deed het niet. Het aarzelende wie weet is geworden tot een zeker weten. En de inhoud er van is dat de God van Jona een genadig God is, dat Hij berouw heeft over het kwaad dat Hij gesproken heeft te zullen doen.

Het berouwde de Heere zo staat er. En nu is God geen man, dat Hij liegen zou, noch een mensenkind dat het Hem berouwen zou. Zal Hij het zeggen en niet doen. Spreken en niet bestendig maken. God is een God, op wie wij altijd aan kunnen. Zijn Woord wordt altoos trouw volbracht tot in het laatste nageslacht. Dat is de troost van de verlost kerk des Heeren de eeuwen door. En toch staat er hier het berouwde de Heere. Hij weet alles van te voren. Bij Hem is er geen sprake van misrekening of falen. In die zin kan er dus nooit gesproken worden van het berouw van God. Hij wordt nooit verrast door gebeurtenissen of omstandigheden die Hij niet zou hebben voorzien. God werd ook niet verrast door het gedrag van Ninevé, alsof dat iets was waar Hij niet op gerekend zou hebben. De Heere wist dat die bekering er zou komen. Sterker nog. Hij heeft dat zelf gewild en bewerkt. God zelf verandert niet. Maar Hij verandert wel zijn dreiging in een zegen. Laten we maar niet proberen om het te vatten. Want het lukt ons niet met ons menselijke verstand. God is groot en wij begrijpen het niet. Het berouw van God zegt ons dat Hij een hart heeft. Dat Hij een God is, die maar niet onbewogen als een computer een programma uitvoert. Zijn hart is vol van bewogenheid. Als een mens berouw krijgt over de zonde, krijgt God berouw over het kwaad dat Hij aangekondigd heeft. De Heere laat zich verbidden door een iegelijk en een ieder die zich voor Hem verootmoedigt en zich tot Hem bekeert.

Te lezen Schriftgedeelten en te zingen Psalmen

Jona 3 : 5 - 10, Joel 2 : 11 - 18 en Lukas 11 : 14 - 32

Psalm 25 : 8, 10 en Psalm 130 ; 1, 2

Aanvullende gegevens

Ook de dieren worden in het vasten en de boetedoening betrokken. De ganse schepping deelt naar het Woord des Heeren in de vloek over de zonde van de gevallen mensheid. Paulus schrijft in Romeinen 8: 22: “Want wij weten, dat het ganse schepsel te zamen zucht, en te zamen als in barensood is tot nu toe.” Wanneer een dier een mens doodt zal het daarvoor gestraft worden (Ex. 21: 28vv) In het verbond met Noach zijn met alle nadruk ook de dieren besloten (Gen. 9: 9vv) Er is in de Heilige Schrift een samenhang tussen de mensheid en de schepping. Zij is ten nauwste met het lot van de mensheid verbonden. De ondergang van Ninevé zou al het geschapene verwoesten (Jona 4: 11) Vandaar het bevel van de koning dat mens en dier zich zal verenigen in het geschrei naar de hemel.

Persoonlijke verdieping

1. Toon aan de hand van de gegevens uit Jesaja 58 en Jeremia 14 Zacharia 7 dat vasten (in zijn algemeenheid gesproken godsdienstige handelingen) op zich niet genoeg is, dat het aankomt op de gestalte van het hart.
2. In 2 Korintiërs 7:10 schrijft Paulus: “Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt den dood.” Gebruik deze gegevens eventueel in de verwerking van de inleiding en ga er op in bij de bespreking van de vragen.

Gespreksvragen

1. Welk onderscheid is er tussen geloof aan God waarvan sprake is in Ninevé en het geloof in God?
2. Hoe hebben we de uitdrukking te verstaan: “en het berouwde God over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet”

Aantekeningen: